

BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA TILNI O‘RGATISHDA INTERFAOL USULLARNING O‘RNI

Mo‘minova Saboatxon Sadikjanovna

Farg‘ona shahar 23- o‘rta ta‘lim maktabi direktori

Ismoilova Dildora Zakirovna

Farg‘ona shahar 23- o‘rta ta‘lim maktabi ingliz tili fani o‘qituvchisi

ismoilova.dildora1888@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada boshlang‘ich ta‘limdagi o‘quvchilari o‘rtasida tillarni o‘rgatishda interfaol usullarning ahamiyati qayd etilgan. Bundan tashqari, ushbu maqolada interfaol ta‘lim tushunchalari haqida ma‘lumot berilgan, interfaol usullar tavsiflangan va o‘quv jarayonidagi usullarning amaliy misollari ko‘rsatilgan.

Kalit so‘zlar: ta‘lim, boshlang‘ich ta‘lim, til, metodika, usullar, interfaol, interfaol usullar.

Zamonaviy til ta‘limi hozirgi kunda shaxsni shakllantirish jarayoni, shaxs tomonidan u kundalik hayotda qo‘llashi mumkin bo‘lgan ma‘lum ko‘nikmalar, malakalarni egallashi sifatida qaraladi. Shunday qilib, chet tillarini o‘qitishda o‘quvchilarning kognitiv, kommunikativ va boshqa ko‘plab qobiliyatlarini rivojlantirishni ta‘minlaydigan shunday tizimlar, usullar va o‘qitish texnologiyalaridan foydalanish zarurati tug‘iladi.

Pedagogik adabiyotlarda ta‘limni tashkil etishning ko‘plab usullari (o‘quvchilarning faollik darajasi, ularni ishlab chiqarish faoliyatiga jalb qilish darajasi, didaktik maqsadlar, tashkil etish usullari va boshqalarga ko‘ra) tavsiflanadi. Barkamol yondashuv sharoitida ular o‘quvchilarning kognitiv qobiliyatlarini va o‘quv jarayonida ularning faolligini rivojlantirishga qaratilgan. Ta‘limdagi faoliyat

manbasini uyushgan bilish jarayonida egallanadigan va rivojlanadigan shaxsiy mulk sifatida belgilash mumkin.

O‘z navbatida, interfaol ta’lim - bu barcha o‘quvchilarning faol doimiy o‘zaro ta’siri sharoitida o‘quv jarayoni amalga oshiriladigan o‘rganish. Bu o‘z-o‘zini o‘rganish, o‘zaro ta’lim (jamoaviy, guruhli hamkorlikda o‘rganish), bunda o‘quvchi va o‘qituvchi teng, teng ta’lim sub’ektlari hisoblanadi. "Interaktiv" so‘zining o‘zi inglizcha "interact" ("Inter" - "o‘zaro", "act" - "act") so‘zidan olinganligi ta’kidlash lozim. "Interaktiv" so‘zi biror narsa (masalan, telefon orqali) yoki kimdir (inson) bilan muloqot qilish, suhbatda bo‘lish, dialog qilish qobiliyatini anglatadi.

Ushbu interaktiv usullarga ko‘ra, o‘qituvchi faqat o‘quv jarayonining tashkilotchisi, guruh rahbari sifatida ishlaydi. Agar boshlang‘ich ta’limda chet tilini o‘rgatish haqida gapiradigan bo‘lsak, til o‘rganish jarayonida interfaol usullarning o‘rnini alohida ta’kidlash lozim. Interfaol ta’limni tashkil etish hayotiy vaziyatlarni simulyatsiya qilish, rolli o‘yinlardan foydalanish va muammolarni birgalikda hal qilishni ta’minlaydi. Shuningdek, bu ko‘nikma, qobiliyat va qadriyatlarni shakllantirishga samarali hissa qo‘shadi, hamkorlik, o‘zaro munosabat muhitini yaratadi, o‘qituvchiga faqat interfaol usul orqali ko‘plab muammolarni oson hal qilish imkonini beradi.

Interaktiv usullarni tasniflash juda qiyin, chunki ularning ko‘pchiligi bir nechta usullarning kombinatsiyasi hisoblanadi. Muayyan usullardan foydalanish turli sabablarga bog‘liq: darsning maqsadi, ishtirokchilar (ya’ni o‘quvchilar) va o‘qituvchining tajribasi.

Bundan tashqari, ko‘plab usullar nomlarining shartlilikini ta’minlash kerak. Ko‘pincha bir xil nom turli mazmuni ifodalash uchun ishlatiladi va aksincha, bir xil usullar turli nomlar ostida topiladi: ijodiy vazifalar, kichik guruhlarda ishlash, o‘quv o‘yinlari, ekskursiyalar, ijtimoiy loyihalar, tanlovlar, chiqishlar, interfaol ma’ruzalar, talabalar. o‘qituvchining roli, “hamma hammaga o‘rgatadi”, murakkab va munozarali muammolarni muhokama qilish, loyiha usuli, fikr-mulohazalar ko‘lami, munozara, bahs-munozaralar, simpozium, aqliy hujum. Interfaol ta’lim o‘quv jarayonining odatdagidan farqli mantiqiyiligini nazarda tutadi: nazariyadan amaliyotga emas, balki yangi tajribani shakllantirishdan uni qo‘llash orqali nazariy tushunishgachadir.

Boshlang‘ich sinflarda o‘qitish jarayonida o‘quvchilarning bilim darajasi va tajribasiga mos keladigan interfaol usullardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Shuning uchun, darslarda guruh va juftlik ishining interfaol usullaridan foydalanish mumkin, ularning maqsadi muloqot qobiliyatlarini qayta ishlashdir. Masalan, bolalar bir-biridan qo‘shnisining ismi nima ekanligini so‘raydigan vazifa. Shundan so‘ng, juftliklarda bir-birlarining ismlarini va necha yoshda ekanligini so‘rash jarayonidan o‘tishlari mumkin.

Guruh ishining yana bir misoli quyidagi vazifadir: "can" modal fe'lini o‘rganish mavzusidagi darsning bir qismi sifatida, dialoglarni juftlikda, keyin esa guruhda ijro etish darsning bir bosqichidir. Bu jarayonda o‘quvchilar doira ichida bir-birlaridan nima qila olishlarini so‘rashlari mumkin: Can you swim/run/jump/fly...? Ushbu topshiriqning asosiy maqsadi - fe'llarning faol lug‘atini tanishtirishdir.

Jismoniy faollik integrallashgan o‘yinlar darsning interfaol usullarni qo‘llash mumkin bo‘lgan yana bir bosqichidir. Buning uchun o‘qituvchi har bir dars uchun o‘rganilayotgan mavzular bo‘yicha o‘ynash uchun turli qofiyalarni tanlab oladi, bu nafaqat charchoqni ketkazish, balki keyinchalik takrorlash, iboralarni, so‘zlarni ma‘lum mavzularda mustahkamlashni ham amalga oshiradi.. Misol uchun: "Simon says ... "You can ..." o‘yinlari, bu erda iboraning davomida siz har qanday fe'lni, qolgan bolalar bajarishi kerak bo‘lgan harakatni nomlashingiz kerak. O‘quvchilar navbatma-navbat o‘ynashlari kerak, shunda hamma iborani ayta oladi va fe'llarni eslab qoladi. O‘qituvchi faqat o‘yinning to‘g‘ri bajarilishini nazorat qiladi. Agar kimdir so‘z nimani anglatishini unutib qo‘ysa, o‘qituvchi uni hamma eshitishi uchun sinf bilan tarjima qiladi.

Demak, boshlang‘ich sinflarda chet tilini o‘rgatishda o‘quvchilarni o‘rganish jarayonida faollashtirish va bir-biri bilan muloqot qilish orqali o‘quv jarayonini nazorat qilishda interfaol usullar katta ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdishukur Musayevich Shofqorov TIL TA'LIMIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH // Science and Education. 2020. №Special

Issue 3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/til-ta-limida-interfaol-metodlardan-foydalanish>

2. O‘lmas Raxmatovich Saidov INTERFAOL METODLAR – O‘QUVCHILAR KREATIVLIGINI OSHIRISHNING MUHIM OMILI // Science and Education. 2020. №Special Issue 3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/interfaol-metodlar-o-quvchilar-kreativligini-oshirishning-muhim-omili>

3. Petuxov I.A. Primenenie interaktivnix texnologiy na urokax angliyskogo yazika dlya razvitiya navikov govoreniya na srednem etape obucheniya // Problemy i perspektivy razvitiya obrazovaniya v Rossii. 2015. №37. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/primenenie-interaktivnyh-tehnologiy-na-urokah-angliyskogo-yazyka-dlya-razvitiya-navykov-govoreniya-na-srednem-etape-obucheniya>

